

Eesti Rohelise Liikumise tegevuse kokkuvõte

mai – juuni 2003 (8)

Tere taas!

Suvi on ametlikult kestnud küll pisut vähem kui kuu, kuid paljude Eesti Rohelise Liikumise liikmete jaoks algas suvi traditsioonilise rattaretkega juba mai alguses. Just see nädalavahetus sattus olema külmas kevades suviselt päikeseline, andes kõigile osalenutele võimaluse muretult roheluses ringi pörutada.

Lisaks rattaretkete kokkuvõttele leiame seekordsest teabelehest ka näiteks ülevaate loodusõbraliiku toote kampaania arengust, artikleid Lõuna-Eesti regionaalprügila ja Saaremaale planeeritava süvasadama probleemistikast ning varimet-

sandusega seotud muredest. Nagu näha, on suvi ERL töötajatele tihe.

Kuid uudised ei piirdu siiski ainult probleemsetega – kohe toimetajalõigu alt leiame reklaami, millega kutsume kõiki liikmeid 22.-24. augustil 2003 toimuvatele esimestele ERL suvepäevadele.

Kaunist suve jätku soovides,

Hanna Maran
toimetaja

Eesti Roheline Liikumine korraldab oma liikmetele esmakordselt

SUVEPÄEVAD

Suvepäevad toimuvad **22.-24. augustil Järveküla spordibaasis Rõuge vallas**

Tule kohale - arutle ERL tulevikuplaanide teemadel, osale koolitustel ja suvita!

Registreeru ja tasu osavõtumaks (100 krooni) 10. augustiks!

Lisainfo: (07) 422432,
info@roheline.ee
www.roheline.ee

Reede, 22. august

- 11 kogunemine ERL kontor (Tartu, Tiigi 8-24)
- 11-13 ökoloogilise ehituse näidisobjekti külastus Tartus, seletused ehitajailt ja arhitektidelt
- 13 buss Tartust Järvekülla
- 17-20 planeeringute jälgimine: kuidas mõjutada oma kodukandi arengut
- bänd, lõke, saun

Laupäev, 23. august

- arutelud rohelisest elustiilist: kuidas käituda, tarbida ja olla roheliselt?
- koolitus: kuidas ära tunda väärtuslikku metsa?
- suvitamine
- lõke, saun

Pühapäev, 24. august

- kell 12 buss tagasi Tartusse

Kokkuvõte rattaretkest „Kuidas elad, Võrtsjärv?“

Roheliste XIV rattaretkest „Kuidas elad, Võrtsjärv?“, mis toimus tänavu 9.-11. mail, on ajakirjanduses küllalt palju juttu olnud. Põhiliselt on räägitud ilusast ilmast, huvitavatest esinejatest, sujuvast korraldusest jne. Siin kohal tahaks korraldajana juttu teha hoopis rattaretke keskkonnasäästlikkuse aspektist.

Eeldan, et ma ei eksi, kui väidan, et esmakordselt Eestis oli massiürituse korraldamine viidud läbi vastavalt spetsiaalselt ürituse tarvis koostatud keskkonnajuhtimissüsteemile. Keskkonnajuhtimise süsteemi kasutatakse nii organisatsioonide igapäevase tegevuse kui üksikürituste puhul nende võimalike negatiivsete keskkonnamõjude hindamiseks, ennetamiseks ja valmisoleku tõstmiseks võimalike ohusituatsioonide korral.

Roheliste rattaretke keskkonnasõbraliku korraldusega tõestasime, et massiüritusi on võimalik korraldada, tekitamata olulist kahju looduskeskkonnale ja seda just laie mas mõttes. Pean silmas võimaluste piires säästlikku fossiilsete kütuste kasutamist e. osalejate vedamist erirongiga, minimaalset paberikulu registreerimisel, enamasti kohalike toiduainete ja ohutult lagunevate toidunõude kasutamist toitlustamisel.

Oluline keskkonnasäästlikkuse tagamise roll oli kindlasti jäätmete sorteerimisel, mis vähendas prügilasse kuhjamiseks veetavate jäätmete hulka veerandi võrra. Sekundaarse toormena

läks kasutusse ligikaudu 1 m³ klaasi, 6 m³ plastpudeleid, 0,1 m³ kartongtaarat, 0,1 m³ plekkpurke ja 3 m³ lagunevaid toidunõusid, mida on võimalik kasutada komposti valmistamisel.

Keskkonnajuhtimissüsteemi kohaselt mõõdeti õhtuste kontserdite toimumise paikades mürataseta, et hinnata meile kõigile tuttu va aga seni veel teadvustamata mürasaaste intensiivsust. Vastavate mõõtmiste analüüsimise tulemused aitavad edaspidi paremini ürituste toimumiskohta valida. Rattaretke korraldajad olid vastavalt keskkonnajuhtimissüsteemile valmis ka hädaolukordadeks, mis võinuks ürituse käigus tekkida.

Tutvustamaks erinevaid „rohelisi“ käitumisvõimalusi, pakuti osalejatele teise päeva hommikul „õiglase kaubanduse“ (ingl. Fair Trade) käigus imporditud kohvi. Õiglane kaubandus on eestimaalastele uudiseks ja suurüritustest oli Roheliste rattaretk esimene, kus seda laiemalt tutvustati (vt ka www.reilukauppa.fi). Esmakordselt Eestis kandsid ürituse jaoks valmistatud ERL infovoldikud kaubamarki „roheline trükis“ (vt. www.triip.ee), kuna olid trükitud looduslike värvidega ümbertöödeldud paberile.

Jaanus Välja
ERL tegevdirektor

Kokkuvõtte töörühmade tegevusest

Energeetika töörühm

Mais-juunis tegi ERL *lobby*tööd, et vältida tuumaenergiale eristaatuse andmist Euroopa Liidu põhiseaduslikus leppes. Põhiseadust ette valmistav Euroopa Tule vikukonvent soovis uude põhiseadusse muutmata kujul jätta juba 1957. aastal sõlmitud EURATOM'i leppe, mille kohaselt on EL-i üheks peamiseks eesmärgiks tuumaenergia igakülgne arendamine ja toetamine. EURATOM on oma aja ilmselgelt ära elanud. Lainunud Euroopa Liidu 25-st liikmesriigist arendab tuumaenergeetikat aktiivselt vaid 9 riiki, Euroopas arendatakse jõuliselt alternatiivsete energiaallikate kasutuselevõttu. Keskkonnaohtriku ning majanduslikult küsitava tasuvusega tuumaenergeetika eelisarendamine ei tohiks seega olla reformitava Euroopa Liidu üheks eesmärgiks. ERL juhatuse esimees

Peep Mardiste osales 30.-31. mail 2003 Brüsselis vaatlejana Euroopa Tule vikukonventi plenaaristungil ning rääkis tuumaenergia perspektiivuse teemadel Eesti delegaatidega. Samuti soovitas ERL Riigikogul võtta EURATOM'i Euroopa Liidu põhiseadusesse võtmise suhtes negatiivne seisukoht, mida viimane kahjuks ei teinud.

* Käesoleva teabelehe saatmise eel tuli Brüsselist hea sõnum: EURATOM jäeti uuest põhiseadusest välja!

Peep Mardiste
ERL juhatuse esimees

Metsanduse töörühm

Juuni alguses toimusid koos EKO-ga kohtumised keskkonnaminister Villu Reiljani ja peaminister Juhan Partsiga. Metsandusest arutati metsapoliitika ja seaduse muutmise vajadust. Vaatamata uue keskkonnaministri lubadustele meedias pole metsanduse muutmise töö tegelikkuses alanud. Metsaseaduse töörühm tuli kokku 20. juunil, seal otsustati sügiseks uus seadus koostada, suurt progressi ei ole.

Saksamaal Münchenis toimus 21-23. mail Forest Movement Europe ja Taiga Rescue Network'i igaastane tööseminar. Arutati varimetsanduse, FSC sertifitseerimise, ürgmetsade kaitse ja paljusid teemasid. Koostati aastane tegevuskava. ERL-ist osales Rein Ahas.

23. juunil osales ERL esindaja Hando Hain Brüsselis toimunud rahvusvahelisel VVO-de varimetsandusalasel kohtumisel. Koos paljude ülemaailmselt tuntud organisatsioonide nagu

WWF, Greenpeace, FERN, Taiga Rescue Network, Global Witness jt. esindajatega arutati ebaseadusliku metsanduse vastu võitlemise võimaluste üle. Tähelepanu keskmes oli hiljuti Euroopa Komisjoni poolt välja töötatud varimetsandusvastane tegevuskava ja vastavate protsesside suunamine rahvusvahelise VVO-de koostöövõrgustiku abil.

Juuni viimasel päeval käisid metsarühma töötajad kohtumas Keskkonnaministeeriumi töötajatega. ERL poolt ette kantud presentatsioon tutvustati lühidalt nii varimetsanduse mõistet ja sellega seotud rahvusvahelisi protsesse kui ka olukorda Eestis. Välja pakuti ka tegevused, mis aitaksid vähendada ebaseadusliku metsanduse ja ille gaalse puidu osakaalu.

Rein Ahas,
metsanduse töörühma koordinaator

□□□□

Transpordi ja noorte töörühmad

Keskkonnasõbraliku jalgrattakampania „Kevad Rattal“ asemel toimus jalgrattafännide rattaõhtu.

Sellel aastal keelas Tallinn juba 4.aastat järjest toimunud rattasõitu ja keskkonnasäästlikku liikumist propageerima pidanud ürituse „**Kevad Rattal**“.

Tallinna linnavalitsuse kommunaalameti liiklusosakonna juhataja Mati Songisepa hinnangul oleks läbi linna kulgenud rattaretk sulgenud tippunnil linnaliikluse (loe: tänavaid tohivad ummistada ainult autod, mitte rattad). Alternatiivsete lahendustena pakkus ta välja retke korraldamise hommikul ajal või nädala vahetusel.

“Kevad Rattal 2003” korraldusega tegelevad organisatsioonid ei pidanud seda lahenduseks, sest on seni oma tegevusega innustanud linnakodanikke tegema oma igapäevaseid liikumisi jalgratastega olenemata sellest, kas see langeb tippunnil või mitte. Ürituse alustamisega vanalinnast taheti tähelepanu juhtida just tõi-asjale, et kesklinnas puuduvad korralikud jalgrattateed ning linnas jalgrattateede võrk.

Ka alternatiiviks pakutud märgistatud rattateede marsruudil sõitmisega ei jäänud hr. Songisepp rahule ning teatas kategeooriliselt, et

sellisel kellaajal linnas niisugust üritust korraldada ei või.

Korraldajad ootasid üritusele üle 50 jalgratturi, et minna koos analüüsima Tallinna jalgrattateid, külastama Kullo keskkonnaklassi ning kuulama liikluspolitseid turvalise liiklemise teemadel. Raekoja platsile kogunesid kella 15-ks päeval “Kevad rattal” Eesti Rohelise Liikumise morte töörühma, TPÜ Üliõpilaste Keskkonnakaitse Ühingu „Sorex“, TTÜ säästva arengu klubi, jalgrattamatkajate klubist Turist ja Prussakovi-nimelise rattauhingu liikmed. Tuli ka organiseerimata linna kodanikke ning üliõpilasi, kel igapäevane jalgrattasõit konti- ja meeltemööda on.

Koos sõideti esialgne marsruut siiski läbi. Vahejuhtumiteta kulgenud sanktsioneerimata rattasõit lõppes õhtuhämaruses Kadrioru parkis. Ratturite seas viidi läbi küsitlus rattaliikluse kohta Tallinnas, millest tehakse ka kokkuvõtte ning esitatakse see Tallinna linnavalitsusele.

Korraldajate ning enamuse rattasõidul osalenute arvates on põhiosa Tallinna jalgrattateedest ehitatud valesse kohta selleks, et keegi ei saaks väita, et Tallinnas ei mõelda jalgratturitele. Korraldajate arvates Tallinna linn jalgrattakultuurist igapäevases tänapildis tegelikult huvitatud ei ole.

Elen-Maarja Trell
projektijuht (EÜKÜ „Sorex“)

□□□□

Planeeringute jälgimise tööühm

Mais ja juunis oli aktuaalseks teemaks **Laguja külla rajatava europrügila** keskkonnamõtjude hindamise (KMH) aruande kinnitamine. Eesti Roheline Liikumine ja Eestimaa Looduse Fond esitasid Tallinna halduskohtule kaebuse, kuna keskkonnaminister ei olnud lahendanud järelevalve käigus ühtki üles jäänud planeeringuvaidlust (mida kohalike külaelanike, ERL-i ja ELF-i esitatud ettepanekutena oli kokku ligi 16 küsimust). Laguja elanike soovil oleme osalenud nende esindajatena mitmel külakoosolekul ning vaatame üle ka jäätmekestuse aktsiaseltsi ja Nõo valla vahel sõlmitava lepingu, milles muu hulgas sätestatakse prügila rajamise korral vara kompenseerimise tingimused prügila ümbruses elavatele inimestele. 30. juunil keskkonnaministeriumis peetud läbirääkimiste tulemusena lubasid ministriumiametnikud Peeter Eek ja Harri Liiv teha keskkonnaministrile ettepaneku KMH aruande heakskiidu tühistamiseks ning planeeringuvaidluste lahendamiseks.

Juunis esitati ettepanekud **Saaremaale Kuidema lahte kavandatava Saaremaa sadama** keskkonnamõtjude hindamise aruandele ja **Mustjala valla osaüldplaneeringule** ning osaleti nende aruteludel. Keskkonnamõtjude hindamise aruanne on nii ERL kui ELF-i seisukohalt kiirustades tehtud ja seetõttu mitmetes olulistest küsimustes puudulik. Meie seisukohta on osaliselt jaganud ka keskkonnaministerium, kes on teinud mõju hindajatele ettepaneku aruannet täiendada ning korraldada ka uus avalik arutelu. Mustjala valla osaüldplaneeringu küsimustes toimus 26. juunil Saare maavalitsuses planeeringuvaidluste ärakuulamine, selle tulemused selguvad juulis.

Mais-juunis lülitus ERL planeeringuprotsessi, kus **Tabivere valda Raigastvere järve äärde kavandati 23 elamukrundiga elurajooni loomist**. Paraku puudus vallal Vabariigi Valitsuse eriluba, mis on Ranna ja kalda kaitse seaduse kohaselt vajalik tiheasustusala moodustamiseks rannal või kaldal. Kahelda tuli ka keskkonnamõtjude hindamise tulemuste ja järelduste vastavuses tegelikkusele, sest järve veeloomastikku puudutavat teavet välitööde käigus ei kontrollitud, samuti olid läbi viimata hüdrokeoloogilised uurinud. ERL soovitas vallal koostada koostöös kohaliku keskkonnanestusega Vooremaa maastikukaitseala loodusväärtuste inventuur ning selgitada selle käigus välja elamuehituseks võimalikud alad. Probleemne oli kõnealune planeering ka seetõttu, et Tabivere vallal puudusid üldplaneering ja arengukava, millega kohaliku elu arengut läbimõeldult ja terviklikult suunata.

Teistest planeeringutest osales ERL **Hiiu- maa Laasimetsa** metsakuivendusprojekti, **Munalaiu sadama** süvendustööde ja **Kaitseväge keskpõlügeni** keskkonnamõtjude hindamise protsessis, samuti **Viimsi valda** klintastangule kavandatava **korruselamu** planeeringuprotsessis.

Suve alguses saime rohkem mahti tegeleda ka Tartu asjadega. Osaleti **Tartu linna arengukava** koostamisel ja keskkonnavalased ettepanekud esitati ka **Tartu valla üldplaneeringu** lähteseisukohtadele.

Mai lõpus võttis ERL-i planeeringute jälgija ka osa Lätis Talsis toimunud **Puhta Läänemere Koalitsiooni** (CCB, vt. ERL teabeleht nr. 6 [jaan.-veebr. 2003]) **aastakonverentsist**,

kus oli peateemaks **rannikualade hetkelukord, probleemid ja koostöövõimalused**.

12.–13. juunil osales umbes 16 Eesti Keskkonnühenduste Koja, sealhulgas 5-6 ERL liiget **Naissaarel toimunud Ranna alade planeerimise koolitusel** Esimene päeval kuulati Urve Ratase ja Kaarel Orviku teoreetilisi ülevaateid tehtud uurimustest, teisel päeval

jagasiid Peep Leppik ja Helle Vilu praktilisemaid kogemusi planeeringutes osalemise ja vastava seadusandluse kohta. Toimus ka ekskursioon saare lõunaosas.

Liis Keerberg

Planeeringute jälgimise töörühma koordinaator

□□□□

Säästva tarbimise töörühm

Ökomeeskondade projekti raames toimus mais 15 koosolek-seminari ja ekskursiooni. Üheskoos külastati ELF'i keskkonnavenust Ööbikuorus. Projekti on praeguseks haaratud viis Tallinna kooli ning järgmisel aastal kaastakse projekti ka Harjumaa koole. Sügisel tegevused jätkuvad. Eesmärgiks on säästa loodusressursse elulaadi muutmise teel ja mõõta keskkonnavõitu.

Neli korda pandi erinevates kohtades üles ja tutvustati veoautoga transporditavat **säästva tarbimise ja jäätmeinfo näitust**, mille eesmärk on tutvustada ja näidata erinevaid jäätmetega seotud probleeme ning võimalusi, kuidas neid probleeme vähendada.

Mais jõudsid kolme poeketti **loodussõbraliku toote reklaamid**, kampaanias osalevad Kaubamaja, Prisma ja Comarketi ketti kuuluvad poed, mida on kokku 17. Selleks, et keskkonnasõbralikud tooted suures kaubavalikus paremini silma paisaksid, tähistati vähemalt ühte kriteeriumnimekirjas olevat ökomarki kandvad tooted nn. riulirääkijate ja spetsiaalsete hinnasiltidega.

Kampaaniaks said valmis loodussõbraliku toote sildiga **riidekotid**, mida on võimalik osta Prisma keti poodidest. Kotte saab osta ka ERL kontoritest, hinnaks 30 krooni. Sügisel jätkuvad keskkonnasõbralike toodete reklaamimise läbirääkimised Kesko ja ETK grupiga.

Koostöös OÜ Alkraneliga on ettevalmistamisel mitme miljoni kroonise mahuga **säästva tarbimise teemaline projekt LIFE Environment fondi**, millega seoses toimus kahe kuu jooksul viis koosolekut.

Riias toimus **pesupulbrite, puhastusvahendite ja pleegitajate uurimisprojekti** koosolek. Suvel viiakse näidised laborisse analüüsima ja septembri keskel tehakse tulemuste avalikustamise kampaania. Uuringu tulemusena selguvad keskkonnasõbralikumad ja –vaenulikumat pesupulbrid Eestis.

Tarbimise töörühma koordinaator Allan Kokkota võttis osa Brüsselis toimunud **ökoloogilise maksureformi teemalisest seminarist**, mille põhisõnumiks oli see, et väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted saavad reformist pigem kasu kui kahju. Samuti leiti, et ökoloogilise maksureformi positiivsetest mõjudest on vaja kõigile osapooltele pidevalt infot jagada ning selgitada, mida maksude rõhuasetuse nihutamine tööjõuga seotud maksukoormusest loodusressursside maksustamisele endaga kaasa toob.

Allan Kokkota

Säästva tarbimise töörühma koordinaator

Veekaitse töörühm ja Läänemere büroo

16.-19. mail toimus Lätis Ljelastiezumis, Ventspilsli naftaterminaali puhkebaasis **Puhta Läänemere Ühenduse (CCB) aastakoosolek** ning rannaalade planeerimise teemaline konverents, kus osales kokku umbes 60 inimest kõigist Läänemeremaadest. Eestist olid kohal Liis Keerberg, Taavi Nuum, Valdur Lahtvee, Maret Merisaar ERL'ist ja Arvo Raudsepp Eesti Looduskaitse Seltist. Ringsõidul tutvuti illegaalsete ehitistega endistes piirivalvetsoonides ning tõdeti, et Balti riikides on kalda-alade täisehitamise probleemid paljuski sarnased.

Ettekannete päeva avas Läti keskkonnaminister, kes tänas rohelist moraalse toetuse eest ning lubas parlamendis esitada Lätile vajaliku seadusemuutuse ettepaneku. Liis Keerberg kandis ette ülevaate ramikualade planeerimise probleemidest Eestis.

Konverents võttis vastu kaks deklaratsiooni, mis nõudsid keskkonnamõtjude hindamise protseduuride paremat rakendamist rannaalade planeeringute ja tegevuslubade väljastamise protsessides ning millest üks, Peterburi rohelistest poolt koostatud avaldus, oli suunatud Soome lahe idaosas kiirelt areneva sadamate ja tööstusettevõtete väljaehitamise ning naftatransiidi keskkonnaohutlike viiside (ühepõhjalised tankerid, puudulikult varustatud terminaalid) vastu. Viimatimainitud protestikiri saadeti kõikidele Läänemeremaade valitsustele.

1.-8. juunini aitas Puhta Läänemere Ühendus korraldada **rahvusvahelist mere sümpoosiumi "Religioon, Teadus ja Keskkonnakaitse"**, mis seekord toimus viis Läänemeremaad läbi sõitval kruisilaeval. 250 pardal olnud reisija seas oli ka 50 aja kirjanikku, kes aitasid maailmale tutvustada sinise piirkonna ühiseid keskkonnakaitsemuresid. Kaheksa päeva kestnud ettekannete ning töögruppitööde tulemusel võeti vastu ühine deklaratsioon, kus kõrgetasemelised riigi- ning kirikujuhid nõudsid Läänemere kuulutamist ökoloogiliselt eriti tundlikuks merealaks ning vastavate rangemate keskkonnakaitsemõuete kehtestamist (näiteks ühiepõhjaliste naftatankerite keelustamist). Nagu tänaseks teada, ei õnnestunud HELCOMI 24. juunil Bremenis toimunud koosolekul seda siiski teha, kuna Venemaa oli majanduslike huvide tõttu asjale vastu.

Eestis veedetud aja jooksul külastasid aja kirjanikud illegaalse metsaraide kohti, seadusevastaselt ehitatud villasid mere ääres, Pääsküla prügila biogaasitootmise tsehi ja tutvusid naftarongide ümber Ülemiste järve suunamise plaanidega.

16.-17. juunil osaleti Peipsi Koostöö Keskuse poolt korraldataval seminaril, kuhu olid kutsutud kõik Tartu piirkonna keskkonnaorganisatsioonid. Seminaril õpetasid Ameerika Keskkonna-agentuuri (US EPA) spetsialistid **üldsuse ja eriti põllumajanduslike huvigruppide kaasamise jõgede veemajanduskavade koostamisse**.

19. juunil tutvustati Põllumajandusministeeriumis **Maaelu Arengukava ja selle strateegilist keskkonnamõju hindamist**. Eestile on eriti olulised põhjavee kaitse probleemid ja nn sõnnikumajanduse toetusmeetmed.

21.-24. juunil osales Maret Merisaar **Euroopa Maasõprade** (FoEE, vt. ERL teabeleht nr. 5 [nov.-dets. 2003] **Põllumajandusreformi projekti koosolekul**, kus plaaniti novembrikuist konverentsi "EL laie nemine ja põllumajandus". Nimelt on EL liikmesriikide rohelistel väga mures, et uued riigid ei hakkaks rakendama senist keskkonnaaenulikku põllumajandus poliitikat.

Eesti Rohelise Liikumise, Eestimaa Looduse Fondi, Eesti Ornitoloogiaühingu, Eesti Looduskaitse Seltsi ja Pärandkoosluste Kaitse Ühingu põllumajanduse keskkonnaalaste aspektidega tegelevad inimesed otsustasid hakata omavahel teavet vahetama, kuna me kõik osaleme oma katusorganisatsioonide juhtimisel mitmesugustes CAP reformi kampaaniates. Euroopa Maasõbrad peavad kõige olulisemaks avaldada survet maaeluarengu toetuste suurendamiseks, võidelda selle nimel, et toiduaineid toodetaks võimalikult lähedal nende tarbijatele ja et avalikustataks supermarketies müüdavate puuviljade pestitsiidide sisaldus.

*Maret Merisaar
ERi Tallinna kontori juht*

Eesti Rohelise Liikumise rahvusvaheline koostöö

Ei ole vist ühtegi rohelist organisatsiooni, kes poleks avaldanud muret maailma metsade kiireneva hävimise ja laastava majandamise pärast. See mure on üha enam jõudnud ka tarbijateni ning paljudes riikides on tekkinud tugev nõudlus puidutoodete

Forest Stewardship Council - FSC

1990. aastal kohtusid Ameerikas puidutööstuse, inimõiguste eest võitlevate organisatsioonide, mitmesuguste etniliste rühmade ja valitsusväliste organisatsioonide esindajad, et leida lahendusi metsanduses valitsevatele probleemidele ja soodustada metsade paremat majandamist. Kohtumise tulemusena jõuti järeldusele, et on vaja luua süsteem, mille abil oleks võimalik identifitseerida hästi majandatavad metsad, ning viia info nendest pärineva puidu kohta tarbijani. Kohtumise tulemusena rajatigi kolm aastat hiljem Kanadas Metsahoolde nõukogu ehk FSC (ingl. k. Forest Stewardship Council), mille eesmärgiks sai välja töötada süsteem, mis võimaldaks märgistada puidutooteid, mis pärinevad sotsiaalselt õiglaselt, majanduslikult efektiivselt ja looduskeskkonna suhtes vastutustundlikult majandatud metsast. See ongi FSC eesmärk: edendada metsade head ja säästlikku majandamist, luues teadlike tarbijate nõudluse põhjal toimiva süsteemi, mis pakub turueeliseid headele metsamajandajatele.

1994. aastal valmis hea metsamajandamise standard, kus sisalduvate printsiipide ja kriteeriumite alusel on võimalik hinnata metsamajandamise kvaliteeti. Protsess, mille käigus sõltumatu hindaja kontrollib teatud metsa majandamise vastavust standardile, ehk kokku lepitud hea metsamajandamise põhimõtetele, on sertifitseerimine. Selleks, et säilitada sõltumatust, ei vii sertifitseerimist läbi FSC ise, vaid seda teevad FSC poolt akrediteeritud sertifitseerijad. Hetkel on maailmas vaid 12 akrediteeritud organiti, kellele on FSC poolt antud õigus FSC sertifitseerimist läbi viia. Juhul kui sertifitseerija leiab, et metsa majandaja tegevus vastab FSC standardile, antakse selle tõenduseks metsa majandajale välja FSC sertifikaat. Sertifitseeritud metsast pärinev puit on samuti sertifitseeritud.

Sertifitseeritud puidust valmistatud toodetele võib panna FSC logo, mille alusel ostja saab valida selliste toodete kasuks, mis pärinevad sertifitseeritud metsast, toetades seeläbi häid metsamajandajaid ja aidates kaasa metsade majandamise üldise kvaliteedi tõusule. Kind-

järele, mis oleks pärit hästi ja vastutustundlikult majandatud metsast. Seekordne organisatsiooni tutvustus annabki ülevaate Metsahoolde Nõukogust ehk lühendi all FSC tuntuks saanud Forest Stewardship Council'ist.

lustamaks, et puit, millest on logo kandvad tooted valmistatud, on tõepoolest pärit sertifitseeritud metsast, on vaja sertifitseeritud puitu jälgida läbi kogu tootmisahela. Selleks on FSC loonud tarneahela sertifitseerimise süsteemi, mille järgi sertifitseerijad kontrollivad ka kõiki ettevõtteid, kes ostavad ja müüvad sertifitseeritud puitu. Tarneahela peamine nõue on, et ettevõtte teaks kellelt ja kui palju sertifitseeritud puitu ostetakse ja kellele ning kui palju seda müüakse. Samuti tuleb sertifitseeritud puit hoida lahus muust materjalist. Nii on võimalik alati olla kindel, et tarbija, kes valib FSC logo-ga toote, toetab tõepoolest head metsamajandamist. Tänu tarneahela süsteemile on vajadusel alati võimalik kindlaks teha puidu päritolu. Seega aitab see kaasa ka ebaseaduslikult raiitud puidu vältimisele.

FSC süsteemi ja metsade majandamist saab toetada iga tarbija. Ka meie poodidesse on jõudnud üksikud sertifitseeritud tooted, mida tuleks võimalusel eelistada. Need tunnete ära tootel või pakendil oleva FSC logo järgi (vt: www.fscoax.org). Sertifitseerimist toetab ka meie riigimetsa majandaja RMK, kes omandas FSC sertifikaadi juba 2002. aasta märtsis. Tarneahela sertifikaati omavad mitmed Eesti suurimad saeveskid ja samuti mõned järeltöötajad.

Eesti Roheline Liikumine on FSC liige alates 1998. aastast.

Hando Hain

Metsatoimkonna projektijuht

NEPCON
Odensegade 4B
Postbox 5102
DK-8100 Århus C
Denmark

Tel: + 45 8618 0866
Fax: + 45 8618 1012
E-mail: info@nepcon.dk
URL: www.nepcon.dk
www.fscoax.org

Eesti Roheline Liikumine meedias

Pressiteated

15. mai 2003

Kakumäe haigrukoloonia hävitamise lubamine näitab keskkonnamõju hindamiste kõikuvat kvaliteeti

Eesti Roheline Liikumine soovib keskkonnaministeeriumi litsentsikomisjonil kaaluda ebapädeva ja oma tööde eest mittevastutava keskkonnaeksperti Enno Kirti litsentsi peatamist või kehtetuks tunnistamist. Enno Kirti koostatud mõjuhinnang ei näinud elamuehituse lubamises ohtu Kakumäel paiknevale arvukale haigrukolooniale.

Suuremate keskkonnamõjudega detail- ja üldplaneeringute protsesse süstemaatiliselt jälgiv Eesti Roheline Liikumine pole üllatunud Kakumäe haigrukoloonia võimalikule hävitamisele viiva keskkonnamõjude hinnangu (KMH) puudustest. KMH ekspertide eksimustesse on seni suuresti läbi sõrmede vaadatud, mis on paljudel juhtudel teinud keskkonnamõjude hindamisest vaid formaalse protsessi. "Oleme viimase poole aasta jooksul teinud ettepaneku kahe keskkonnaeksperti litsentsi peatamiseks," lausus Eesti Rohelise Liikumise planeeringute jälgimise töörühma koordinaator Liis Keerberg. "Meie ettepanekuid pole rahuldatud, kuid loodetavasti paneb avalik tähelepanu ja surve keskkonnaministeeriumi juures asuva litsentsikomisjoni oma töösse tõsisemalt suhtuma."

4. juuli 2003

Laguja prügilal rajamisel rikutakse avalikkuse õigusi

Eestimaa Looduse Fondi ja Eesti Rohelise Liikumise pressiteade

Eestimaa Looduse Fond (ELF) ja Eesti Roheline Liikumine (ERL) ei pea õiguspäraseks ja kohalike elanike huve arvestavaks senist ametkondade asjaajamist seoses Nõo valda Laguja külla plaanitava Kagu-Eesti regionaalprügilaga.

Sellega seoses on ELF esitanud kaebuse Tallinna Halduskohtule, et tühistada Keskkonnaministri poolt antud heakskiit plaanitava jäätmekeskuse keskkonnamõjude hindamise aruan- dele.

Heakskiit keskkonnamõjude hindamise aruan- dele anti Keskkonnaministri poolt arvestamata ja vastamata Eesti Rohelise Liikumise ning Eestimaa Looduse Fondi poolt esitatud vastuväide- tele. Sellega on rikutud nii Keskkonnamõjude

Eesti Roheline Liikumine teeb keskkonnami- nisteeriumi keskkonnamõjude tegevuslitsentsi väljaandmise komisjonile ettepaneku arutada Kirdi juhtumit ning kaaluda vastutusvõimetu eksperdi litsentsi peatamist või kehtetuks tun- nistamist. 14. mai 2003.a. "Postimehes" ilmu- nud artiklis väitis antud keskkonnamõju hinda- mise eest vastutav ekspert Kirt, et tema asi oli mõjuhindamise raames tegeleda vaid maapinna, vee ja reostusega ning ta ei vastuta linnustiku osas keskkonnamõju hindamise aruandesse jää- nud tühiku eest. Kuna ekspert Enno Kirt leiab, et tema suhtes keskkonnamõju hindajale kohus- tuslikud reeglid ei kohaldu, siis ei ole välistatud, et ekspert teeb looduskeskkonna kahjuks Kaku- mäe juhtumiga sarnaseid mõõndusi ka teistes oma töödes. Samas soovib ERL Tallinna Linnavalitsusel peatada detailplaneeringu ellu- viimiseks rakendatavad tegevused, kuniks ei ole selge Kakumäe haigrute pesapaiga suhtes hävi- tava otsuse langetanud detailplaneeringu koos- kõla Põhiseaduse ning Loomakaitseaduse, Loomade kaitse ja kasutamise seadusega ja keh- testatud EL direktiividega.

hindamise ja keskkonnaauditeerimise seadust kui ka Arhusi konventsiooni nõudeid.

Laguja külla plaanitav regionaalprügilal asu- koht on inimasustuse vahetusläheduses ja selle asukohavalik on olnud ELF-i ja ERL-i meelest puudulik.

Keskkonnaühendused peavad inimeste põhi- seaduslikke õigusi rikkuvaks olukorda, kus prü- gila haldamiseks moodustatud, kuid veel regist- reerimata AS Kagu-Eesti Jäätmekeskuse esin- dad kasutavad kohalike elanike nõusoleku saa- miseks väljapressimise taktikat.

Jäätmekeskusega nõustujatele pakutakse nen- de maa eest kompensatsiooni parematel tingi- mustel kui vastuolijatele. Sellega sisuliselt

pressitakse elanikelt välja dokumente, mis on käsitletavad nõusolekuna prügila rajamiseks.

Antud olukorras, kus kohalike inimeste põhi-seaduslikke õigusi ja keskkonnamõju hindamise

protseduure on rikutud, peavad ELF ja ERL taunitavaks Laguja prügilala detailplaneeringu kehtestamist, mis on planeeritud 9. juuli Nõo Vallavolikogu istungi päevakorda.

□ □ □

Taust

- ✓ Nõo vallavolikogu esimehelt saadud info kohaselt peaks Nõo Vallavolikogu 9. juulil kogunema istungile, kus otsustatakse Tuulemäe jäätme keskuse ehk Laguja prügilala detailplaneeringu kehtestamine. Sellega loodaks reaalne seaduslik alus ehitusloa väljastamisele ja prügilala ehituse alustamisele. Samas on kogu Laguja prügilaga seonduvas probleemistikus veel mitmeid selliseid ebaselgusi ja negatiivseid asjaolusid, mis kuidagi ei võimalda detailplaneeringu osas otsuse tegemise heakskiitmist praegusel hetkel.
- ✓ Prügila asukoha valik on tehtud puudulikult, asukohavaliku töös väljavalitud asukohtade hulgast on ilma töös nimetatud kriteeriumeid kasutamata langetatud otsus Laguja kasuks. Tegemist on asukohaga, mida ümbritseb inimasustus juba 300 m raadiuses. Keskkonnaministeeriumi väitel oleks hoolimata asukoha valikul tehtud vigadest sellest asukohast loobumine praegusel hetkel ebaotstarbekas, kuna just seda asukohta on kõige rohkem uuritud.
- ✓ Keskkonnaministeeriumi väitel ei ole need asukohavaliku otsustajaks, vaid selleks on Nõo vallavolikogu, kes peab tegema otsuse detailplaneeringu kehtestamise või kehtestamata jätmise osas. Samas annab asjaga seotud vallaametnike ja Keskkonnaministeeriumi ametnike käitumine alust järeldada, et otsus prügilala rajamiseks on juba tehtud. Ka jäätme keskuse arendamiseks moodustatud Kagu-Eesti Jäätme keskuse AS Kagu-Eesti Jäätme keskus on juba alustanud läbirääkimisi elanikega kompensatsioonisummade osas.
- ✓ On selge, et juhul, kui prügilala tõepoolest sellesse asukohta rajatakse, on kohalikel elanikel õigus saada kompensatsiooni prügilaga kaasnevate kahjulike mõjutuste hüvitamiseks. Samas peab Kagu-Eesti Jäätme keskuse AS juhataja elanikega läbirääkimisi, milles elanike õiguste kaitse ei ole su-

gugi tagatud. Läbirääkimiste eesmärk on väidetavalt saada elanikelt arvamusi selle kohta, kui suur peaks olema kompensatsioon kinnistu võõrandamisel või ühekordsel kahju hüvitamisel, et oleks võimalik hakata kujundama summasid, mille osas lõpuks elanikega lepingud sõlmitakse. Samas ei ole nimetatud äriühing selgelt väljendanud oma seisukohti, millistel alustel ja põhjendustel kavatakse kompensatsiooni üldse maksta – inimestele ei ole selgitatud, millised on nende õigused kompensatsiooni nõudmisel ning mida, millal ja kui suures ulatuses nad üldse saavad nõuda. Kagu-Eesti Jäätme keskuse AS poolt koostatud „uuring“ elanike arvamuse välja selgitamiseks võetakse väidetavalt pärast detailplaneeringu kehtestamist läbirääkimiste aluseks ja need inimesed, kes ei ole valmis või nõus enne detailplaneeringu kehtestamist täpsete summade ja kompensatsiooniviiside üle otsustama, satuvad nimetatud aktsiaseltsi väitel olukorda, kus neile makstakse kompensatsiooni väiksemas summas kui neile inimestele, kes on oma sõna öelnud enne detailplaneeringu kehtestamist. Tegemist on väidetega, millel tegelikult puudub seaduslik alus. Sellega püütakse ilmselt suunata inimesi allkirja andmisele dokumendile, milles nad näiliselt nõustuvad prügilala rajamisega, kui neile makstakse teatav kompensatsioonisumma. Tegemist on seega ebavõrdse kohtlemisega kompensatsioonide arvestamisel ja prügilala rajamise nõusoleku väljapressimisega ebaausate võtetega. Lõppkokkuvõttes võib nimetatud tegevus viia vallavolikogule rahva meelsuse osas vale info edastamiseni ning mõjutada vallavolikogu otsust detailplaneeringu kehtestamise osas (mis ilmselt ongi aktsiaseltsi eesmärk).

- ✓ Tuleb taunitavaks lugeda, et kohalike omavalitsuste osalusega aktsiaselts peab elanikega kompensatsioonisummade suuruse osas läbirääkimisi, milles elanikud on selgelt nõrgem pool, ning milles neid ei ole teavitatud nende õigustest, seda olukorras, kus vaidlusalusele asukohale alternatiiv väi-

detavalt puudub ning prügila raja mine Laguja külla oleks nagu paratamatus. Külaelanikel on põhiseaduslik õigus jääda oma veendumuste juurde ning juhul, kui prügila rajatakse, saada võrdselt koheldud teiste kompensatsiooni saavate isikutega.

- ✓ Kuivõrd viidatud vastuolude lahendamine peaks olema eelduseks sellele, et valla volikogu üldse saab detailplaneeringu kehtestamist otsustada, jääb arusaamatuks, kas ja milliste vahenditega on mõeldud lahendada need vastuolud volikogu istungini jäänud 1 nädala jooksul. Üle vaates 29.mai volikogu istungist Nõo valla lehes märgib valla volikogu esimees Peeter Lepist, et volikogu on pidanud vajalikuks enne detailplaneeringu kehtestamise päevakorda võtmist saada täielik selgus kompensatsioonide osas.
- ✓ Peale selle on Nõo valla poolt enne detailplaneeringu kehtestamist ette nähtud lepingu sõlmimine Kagu-Eesti Jäätme keskuse AS-ga, milles muuhulgas lepitaks kokku elanikele kompensatsiooni maksmise põhimõtetes. Leping sõlmimise osas käivad

praegu küll läbirääkimised, kuid kaheldav on lepingutingimuste põhjalik kaalumine ja läbimõtlemine vaid 1 nädala jooksul, mis on volikogu istungini jäänud.

- ✓ Kurioosne on asjaolu, et tänase päeva seisuga ei ole Kagu-Eesti Jäätme keskuse AS tegelikult veel eksisteeriv äriettevõtte, kuna seda ei ole veel äriregistrisse kantud.
- ✓ Lisaks sellele tuleb märkida, et hetkel on Eestimaa Looduse Fond ja Eesti Roheline Liikumine pöördunud kohtusse keskkonnaministri poolt Tuulemäe jäätme keskuse keskkonnamõju hindamise aruandele heakskiidu andmise vaidlustamiseks - seda põhjusel, et minister ei ole põhjendanud, miks on jäetud arvestamata ERL ja ELF vastuväited aruandele. ELF ja ERL hinnangul on KMH aruanne puudulik ega anna täie likku ettekujutust kavandatava prügila mõjudest loodusega inimeste elukeskkonnale. Seega on võimalik ministri heakskiidu tühistamine, mis muudaks ebaseaduslikuks ka planeeringu kehtestamise.

◆◆◆

Kolmapäev, 14. mai 2003

Rohelised ratturid mitmekordistasid kaupluste käivet

Jüri E. Kukk

Eelmise nädala lõpul ümber Võrtsjärve sõitnud ratturid tekitasid teele jäävates poodides pikki järjekordi ja tõstsid kõvasi nende läbimüüki.

Kõigis poodides oli eriti hea minek mineraalveel, limo naadil, jäätisel, puuviljadel, energijookidel ja jogurtil. Et Eesti Rohelise Liikumise rattaretkel oli alkoholi tarvitamine keelatud, küsiti õlut ja kangemat kraami vähe. Ka toit oli müüjate sõnul matkajatel varem valmis varutud.

Osäühingu Kastan Holstre kaupluse juhataja Lili Roslender

ütles, et pood oli ratturite ootuses rohkem kaupa varunud.

"Kolm tundi oli pood rahvast puupüsti täis," rääkis juhataja. Ostjad jätsid kauplusesse summa, mis oli kolm korda suurem tavalise müügipäeva käibest.

Et Holstres oli esimene suurem asula matkajate teel, lesisid nad väsimust välja puhates murul ja lasid Holstres peatunud tehnohooldemeestel rattaid korrastada.

Mustlas moodustasid matkajad pika järjekorra kõigis kolmes maanteeäärses toidupoes. Samal ajal peeti rahvamajas emadepäeva kontserti ning seepärast oli alevikus üsna raske liigelda.

Mustla „A ja O“ kaupluse juhataja Ingrid Kresla ütles, et tema sellist rahvamassi küll oodata ei osanud. Kaupa siiski jagus ja päeva käive tõusis ligi poolteist korda.

Suislepa kaupluses tuli puudus purgijookidest, kuid muud kaupa jätkus hoolimata sellest,

et müüjad nii suurt ostjate hulka oodata ei teadnud. "Läbimüük tõusis vähemalt poole võrra," oli müüja Tiiu Lindma päevaga rahul.

Umbes sama tulemus oli pühapäeval ka Valmas Võrtsjärve kaupluses.

"Hommikul tuli ootamatult suur ostjate laviin, aga päris otsa lõppes ainult mineraalvesi," võttis müüja Maie Lellep päeva kokku.

Eesti Rohelise Liikumise teatel üritati enam kui 2000 osalejaga rattaretke mõjud ümbritsevale keskkonnale viia miinimumini.

Osäühingu Sakala Teed Mustla piirkonna meister Agu Pedai rääkis, et matkarada sõites ei jäänud talle kusagil suuremal hulgal prahti silma. "Ehk vaid Mustlas Kastani poe ees oli seda tavalisest rohkem näha," lisas ta.

Küll aga polnud paljud au- tojuhitud rahul ratturite liik- luskultuuriga.

"Just nagu kevadised vasi-
kad!" oli Tarvastu kiriku juures
saatameeskonnale öelnud naine,
kellele paar noormeest olid
hoiatamata ette keeranud.

Viljandimaa Politseiprefek-
tuuri pressiesindaja Agu Lall üt-
les, et politseilt palusid retke
korraldajad abi vaid ratturite
Viljandist välja saatmiseks ja
mujal toimunu kohta korral-
vuritele kaebusi esitatud pole.

Viljandi Haigla kiirabiosakon-
na juhataja Airi Tiiratsi and-

metel tõi kiirabi reedel haiglasse
kaks rangluumurruga ning ühe
kaelapõrutuse ja näohaavaga
matkaja. Väiksemate vigastuste
puhul said retkelised abi hool-
dameeskonnaga kaasa sõitnud
meditsiinitöötajatelt.

ESTI PÄRVALEHT Postimees

Kolmapäev 28. mai 2003

Keskkonnasõbralikkus algab lihtsatest asjadest

Eesti Rohelise Liikumise ju-
hatuse esimees Peep Mardiste
leiab, et Euroopa Liidu abimil-
jonid ei peaks minema niivõrd
asfaldisse kui inimressursi aren-
damiseks.

Eesti Roheline Liikumine
(ERL) on teinud eestlastest Eu-
roopa tulevikukonvendi liikme-
tele pöördumise, milles palutak-
se senisest enam pöörata tähele-
panu keskkonnakaitse ja säästva
arengu küsimustele. Miks?

Euroopa Liidu alusdokumen-
tidesse jõudis säästva arengu
idee tegelikult alles kuue aasta
eest, aga kahjuks soovib tulevi-
kukonvent vastavaid sätteid ju-
ba lahendada. See on ilmselge
näide sellest, et keskkonnahoid
on paljude silmis tüütuks takis-
tuseks segamatule majandus-
arengule.

Millised on uue Euroopa alus- dokumentides olevad puudu- jäägid?

Hetkel on kõige kriitilisem
tuumaenergeetika tuleviku tee-
ma ELi põhiseaduses. 1957.
aastast kehtib Euroopa tuuma-
energia ehk Euratomi lepe. Sel-
le sisu ja vorm pole poolsajandi
jooksul karvavõrdki muutunud
ja nii on endiselt ELi eksistentsi
üheks keskseks eesmärgiks tuu-
maenergeetika igakülgne toeta-
mine ja arendamine.

Tulevikukonvent ei soovi seda
ajast ja arust lepingut muuta.

Meie kindel veendumus on, et
Euratom tuleb laiali saata ja
asuda tõsiselt arendama kesk-
konnasõbralikku taastuvatel
energiaallikatel baseeruvat ener-
geetikat.

Kas Eesti kontekstis saab üld- se säästvast arengust rääkida? Meile on omased ju mitte- säästlikud harjumused, nagu näiteks autokultus.

Eesti on kahjuks hoolega kor-
ranud arvukaid vigu, mida
lääneriigid on oma arengus tei-
nud, ja nii oleme üles ehitanud
mõttetul tarbimiskasvul põhi-
neva riigi.

Täna muigame, kui Hollandis
taastatakse põllumaadel tehis-
likult soid, kuid kaugel pole
aeg, kus võime oma tänase mõt-
lematu käitumise tõttu sama-
sugust kallist vigade parandust
harrastada.

Autokultus on illustratiivseks
näiteks ebasäästlikust arengust
ja läänes tehtud vigade üksühe-
sest kordamisest. Inimsõbraliku
linnakeskkonna loomise asemel
autokasutaja huvidest lähtuv
linnaruumi planeerimine tekitab
arvukalt keskkonna- ja sotsiaal-
seid probleeme, mida oleks liht-
sam vältida kui hiljem kompen-
seerida.

Mis muutub seoses Eesti astu- misega ELi?

ELi abiraha osas peaks kõige-
pealt toimuma põhimõtteline
muutus, et raha kasutusvaldkon-
dade üle võimaldataks otsuseid
langetada Eestil endal. Täna
saame küll kasutada euroraha
näiteks transpordisektori aren-
damiseks, kuid seal on meie
käed seotud, sest EL ei luba
ISPA fondi abi kasutada ühis-

transpordi arendamiseks linna-
des, jalgrattateede infrastruktuu-
rile või muudele keskkonna- ja
inimsõbralikele lahendustele.

Abimiljonid ei peaks minema
mitte niivõrd asfaldisse, kuivõrd
inimressursi arendamiseks.
Kvaliteetse hariduse tagamine
kõigile soovijatele, sündimuse
kasvu toetamine ning töötuse,
tõrjutuse ja narkomaania vähen-
damine on tegevused, kus ük-
sikud killustatud väikeprojektid
ei too muutust. Paraku on liht-
sam küsida abiraha järjekordse
maanteejupi kordategemiseks.

Millega tuleks meil keskkon- nakaitse seisukohalt kohe tä- na tegeleda?

Sarnaselt Põhjamaadega on
EL Eesti keskkonnaprojekte
märkimisväärselt rahastanud.
Näiteks reovee käitlemine ja
prügimajandus on seetõttu olu-
lise arengutõuke saanud.

Klassikaline looduskaitse on
seevastu valdkonnaks, mis nii
suurt tähelepanu pole saanud, ja
see peaks muutuma. Meie suht-
telisel puutumatu loodus on
kahtlemata üks suuremaid väärtu-
si, mida meil ELi kaasa on
võtta.

Samuti investeeritakse kesk-
konnaharidusse vähe. Nii ma-
tamegi jätkuvalt sadu miljoneid
kroone prügilate rajamisse, selle
asemel et keskkonnateadlikkuse
tõstmise kaudu probleeme enne-
tada.

Kelle ülesanne peaks olema kodanike harimine?

See on nii ulatuslik valdkond,
et siin jätkub kõigile tööd. Juba
kodust, lasteaiast ja koolist
peaks igäüks kaasa saama
keskkonnahoidliku ellu suhtumi-

se ja kujundama säästliku tarbimisharjumuse.

Me peame hakkama nägema oma igapäevase toimetamise mõjusid keskkonnale. Peaksime eelistama poeriuli ees valikut tehes näiteks kodumaist kanaliha USAst imporditule, sest viimase Eestisse transportimisega kaasneb märgatavalt suurem negatiivne keskkonnamõju.

ERL alustas mai keskel loodussõbraliku toote kampaaniat suurtes toidupoodides, aidates riiulitel eraldi esile tuua ökomärki omavad kaubad, mida keskkonnast hooliv ostja peaks eelistama. Meie igapäevased ostuotsused jäätavad jälje loodu-

sesse ja meist igapäevases võimuses on seda negatiivset mõju vähen-dada.

Kui kaua läheb Eestil aega, et jõuda keskkonnateadlikus käitumises Lääne-Euroopa tasemele?

Hetkel pole liigseks optimismiks põhjust. Keskkonnakaitse ja säästva arengu ideed murdsid 1990ndatel tugevalt suurde poliitikasse. Täna on hoog mõneti pärsitud ja oma rolli mängib selles rahvusvahelist ühistegevust lõhkuv USA keskkonnavenulik vabariiklaste administratsioon.

◆◆◆◆

jõustumise teel seisev riik – Venemaa – pole pärast USA kõrvalejäämist ratifitseerimiseks vajalikku entusiasmi koguda suutnud.

Seda kõvemini tuleb tagada keskkonnakaitsetrummi neil, kes planeedi ja inimkonna tuleviku pärast muret tunnevad. Üheks keskkonnaohu tõsiduse teadvustamise väljundiks on tänane ÜRO keskkonnakaitsepäev, mis sedapuhku pühendatud veele.

“Veega seotud haigused tapavad ühe lapse iga kaheksa sekundi tagant,” teatas ÜRO peasekretär Kofi Annan planeedi olukorda hindavas avalduses. Igal kuuendal inimesel puudub juurdepääs puhtale joogiveele, ebahügieenilistes tingimustes elab veenappuse tõttu kaks korda enam – 2,4 miljardit inimest.

Eestist vaadatuna näivad need probleemid dramaatilised, ent turvaliselt kauged. Kohalikud probleemid tunduvad kosmeetilised, ega kutsu esile apokalüptilist retoorikat. Reostunuks peetakse üht protsenti Eesti territooriumi pinnasest ja sealsest põhjaveest, umbes pooled riigis töötavates reoveepuhastites töötavad keskkonnaministri teatel “ebapiisavalt.”

90ndate teisel poolel veekogude seisund siiski paranes. Lisaks ministriumile kinnitab seda ka

EL on keskkonnaküsimustes maailmaareenil õnneks progressiivsete riikide eestvedajaks ja Eestile sellega heaks eeskujuks. Meie ettevõtete restruktureerimine ELi karmide keskkonnakoostõuetega täitmiseks on küll kallis, aga suhteliselt lihtne ettevõtmine.

Eestlaste keskkonnateadlikkuse tõstmine seevastu saab olema keeruline, aga mitte lootusetu. Sa ju ometi ei pese hambaid jooksva vee all? Viid ikka vanad patareid spetsiaalsesse kogumiskohta?

Keskkonnasõbralikkus algab lihtsatest asjadest.

Eesti Rohelise Liikumise juhatuse esimees Peep Mardiste.

“Ilmselgelt on olukord viimase 510 aasta jooksul paranenud,” ütles Mardiste Raadio Vaba Euroopale. “Osalt lihtsalt seetõttu, et majandus on nii palju alla käinud. Me väetame oma põlde ilmselt vähem ja sealt satub ohtlikke aineid põhjavette tunduvalt vähem. Teiselt poolt on olukord ilmselt paranenud ka Euroopa Liidu investeeringute abiga.”

Keskkonnaministri looduskaitsesakonna juhataja Hanno Zingel tõdes, et Euroopa kontekstis on Eesti veekeskkond tegelikult hea tervise juures.

“Meil on tõesti palju rikkumata veeökosüsteeme. Meil on soid ja kraavidesse tõmbamata jõgesid, mis on tänases Euroopa kontekstis suur rikkus,” sõnas Zingel.

Ülemaailmsel tasandil tähelepanuväärne on üha suurenevaid kääre keskkonnateemaliste avalduste ja reaalse tegevuse vahel, siis Rohelise Liikumise esindaja Peep Mardiste loodab, et uus Eesti valitsus on koht, kus antud tõotustest kinni peetakse.

“Ma loodan, et on, sest ka valitsusk koalitsiooni leppes on tegelikult keskkonnapunktid esimest korda põhjalikult ja detailiselt kirjas. Seal on väga pal-

EESTI PÄEVALEHT **Postimees**

Neljapäev, 5. juuni 2003

ÜRO sukeldub keskkonnapäeval veeprobleemidesse *Villu Arak*

Vesi on midagi, mille peale me eriti ei mõtle – keerame kraani lahti ja puhas vesi voolab. Miljardi inimese jaoks on see aga luksus, millega nad oma elus kokku ei puutu. Ent ka nende piirkondade jaoks, kus seni veega probleeme pole olnud, võib tulevik üsna troostitu välja näha. Meie planeedi halveneva tervise teadvustamiseks mõeldud tänane ÜRO keskkonnapäev ongi seetõttu keskendunud veele.

Kahanev bioloogiline mitmekesisus, globaalne soojenemine, hõrenevad kalavarud, puhas magevesi... Kõik need teemad on keskkonnakaitsete prioriteetide nimistu tipus. Maailma tahe nende probleemidega tegeleda on aga aktivistide sõnul kadumas.

Kaks aastat tagasi tegi Euroopa Liit kõva tööd, et tagada USA majandusele tülilana tundunud Kyoto kokkuleppe rakendamine ka ilma Ühendriikideta. Vahepeal on päästeoperatsioon soikunud, sest viimane leppe

ju, mis keskkonnanakaitsetele headmeelt teeb,” märkis Mardiste RVE-le. “Tundub, et [keskkonnanakaitse alast] tahet on rohkem kui mõne eelmise valituse juures.”

EESTI PÄEVALEHT Postimees

Teisipäev 10. juuni 2003

Looduskaitstjad lähevad Laguja hüdprügila pärast kohtusse

Eesti Roheline Liikumine ja Eestimaa Looduse Fond vaidlustavad halduskohtus keskkonnaministri otsuse kiita heaks Lagujasse kavandatava regionaalprügila keskkonnamõtjude hindamise aruanne.

Eesti Rohelise Liikumise (ERL) projektijuht Liis Keerberg ütles, et tema koostatav kaebus jõuab Tallinna halduskohtusse tuleval nädalal.

Keerbergi sõnul näitab keskkonnaminister Villu Reiljani ning veel kuue ministeeriumiametniku allkirja kande seisukohavõtt, et ministeerium ei tee looduskaitstjate arvamusest lihtsalt välja.

«Keskkonnaminister on kiitnud heaks keskkonnamõtjude hindamise aruande, arvestamata prügila detailplaneeringu avalikul väljapanekul esitatud, kuid arvestamata jäänud vaidlustuseid ettepanekuid,» selgitas Keerberg.

Mõttetu koosolek

Laguja regionaalprügila ehk Tuulemäe jäätmekestuse detailplaneeringu arutelul tegid ERL

Mardiste leiab siiski, et Rohelise Liikumise roll Eesti keskkonnapoliitika kujundamises võiks suurem olla:

“Me jookseme tihti oma igasuguste parandusettepanekute ja ideedega vastu seinale. Meid ei

◆◆◆

ja Eestimaa Looduse Fond (ELF) 40 parandusettepanekut, neist 17 lükkas Nõo valla valitsus tagasi.

Enim küsimusi seostus looduskaitstajail ASi PIC Eesti koostatud prügila asukohavaliku ning hüdrogeoloogiliste uurin-gute puudulikkusega.

ERL ja ELF heitsid ette, et PIC Eesti töö lähtus peamiselt sellest, millisesse geograafilisse punkti on Lõuna-Eesti prügi kõige lihtsam ja odavam kokku vedada.

Keskkonnaministeerium tunnistas, et prügila keskkonnamõtju hindamise aruandes esineb vasturääkivusi ja vigu. Samas leidis ministeerium, et töös esinevad vead ei ole mõjutanud keskkonnamõtju hindamise järeldusi.

Kuu aja eest oli Laguja prügila planeeringu teemaline arutelu Tartu maavalitsuses. Liis Keerbergi hinnangul oli maavalitsuse, Tartumaa keskkonnateenistuse, omavalitsuste liidu ja teiste institutsioonide esindajate osalusel peetud koosolek mõttetu.

«Esiteks teatas maavalitsus, et keskkonnamõtjude hindamise kohta tema seisukohta võtta ei saa,» märkis Keerberg. «Koosolek piirdus repliikide pildumisega, sest sellel osalenud inimesed ei olnud teemaga kursis.»

◆◆◆

nurjus roheliste vastuseisu tõttu, andis Mustjala rahvas poolthääle sadama ehitamiseks Kudemala lahte.

«Saaremaa jaoks jääb see päev ajalooliseks sündmuseks,» sõnab Enno Alt, Mustjala vallavolikogu esimees.

kutsuta olulistele läbirääkimistele ja olulistesse komisjonidesse, kus me kahtlemata oma ekspertiisiga võiksime kasulikud olla ... Siin on eriti keskkonnaministeeriumil veel väga palju teha.”

27. mail teatas Tartu maavanema kohusetäitja Eha Pärn Nõo vallale saadetud kirjas, et kiidab Tuulemäe jäätmekestuse detailplaneeringu heaks ning teeb ettepaneku see kehtestada.

Kohtuotsus kõigepealt

ASi Kagu-Eesti Jäätmekestus juhataja Tõnu Ruusamäe ütles eile, et algselt Nõo valla volikogu 26. juuni istungile kavandatud planeeringu kehtestamise hääletus lükkub edasi, sest volikogu palus tal hankida lisainfot Laguja elanike ja kinnistuomanike meelsuse kohta.

Liis Keerberg leidis, et oleks loomulik, kui Nõo volikogu ei võtaks Laguja prügila planeeringu kehtestamist päevakorda enne, kui kohtuvaidlus on läbi.

«Muidugi on see volikogu enda asi, mida ta teeb,» nentis Keerberg. «Meie oleme öelnud, et planeeringu menetlus on käinud ebaseaduslikult ja sellise planeeringu alusel prügila rajamist alustada ei saa.»

Nõo vallavolikogu esimees Peeter Lepisk leidis, et volikogu võib langetada otsuse eelnevalt kohtuvaidlusest sõltumata: kui kohus ütleb, et planeerimisprotsess kulges tõesti seadusevastaselt, on volikogu otsus kehtetu.

Rahvamaja kitsuke saal on täis. Täna saavad kohalikud teada, mida on ekspertidel öelda nende kodukanti plaanitava süvasadama rajamise kohta. Pärast selle ärakuulamist peab Mustjala rahvas otsustama, tahab ta sadamat või mitte.

EESTI PÄEVALEHT Postimees

Esmaspäev, 16. juuni 2003

Mustjala rahvas andis poolthääle süvasadamale

Kuigi esimene katse süvasadama rajamiseks Saaremaale

Virtuaalne naftalaik

Esimene katse rajada Saaremaale korralik süvasadam nurjus. Tookord taheti seda ehitada Undvasse, Vilsandi rahvuspargi külje alla. Sadamat pooldas toona tuliselt ka rahvuspargi direktor Arvo Kullapere.

Nüüd mindi süvasadama projektiga teisele katsele. Uueks kohaks pakuti välja Tamme sadam Küdema lahe kaldal. Tallinna Sadama arendusjuht Avo Viil seletab rahvale, et tegelikult midagi suurt plaanis polegi: «Umbes kaheksakümmend meetrit estakaadi, mis lõpeb 200-meetrise kaiga, mille ääres saavad suured kruisilaevad peatuda. Ja miks mitte ka mõni kalalaev.»

Viili sõnul tuleb kaldale vaid 500-ruutmeetrine sadamahoone. See on poole väiksem Paldiski analoogselt ehitised. Kui sadam võtaks vastu kümme kruisilaeva kuus, tähendaks see, et iga kolme päeva tagant saabuks uus koorem turiste. See on esimene vaatus.

Järgmine vaatus saabub siis, kui Tammel hakkavad peatuma ro-ro-tüüpi laevad. See tähendab inimeste asemel kauba vedamist.

Professor Rein Tamsalu näitab arvutis modelleeritud pilte sellest, kuidas Küdema lahe suudmesse tekkinud sajatonnine masuudilaik olenevalt aastaajast, tuultest ja hoovustest mööda Läänemerd liikuma hakkab. Teatud tingimustel võib see isegi Stockholmi alla jõuda.

Ornitoloogide hääl seekord saalisolijateni ei jõua. Ometi on just sulelised tulevase süvasadama puhul kõige haavatavam seltskond.

Paari kilomeetri kaugusele jääval Laidu saarel pesitsevad hahad, kajakad, tildrid, luiged ja ka valgepõsk-lagled. Talvel hulbib Küdema lahes aga tuhandete aulide, luikede ja kosklate kõrval ka paar tuhat maailmas

ohustatud kirjuhahka. Väikseimigi naftareostus põletaks nende sulekuue auklikuks. See aga tähendaks lindudele surnukskülmumist.

Ekspertiisiaktist saab muuseumust-valgel välja lugeda, et kolmele linnuliigile - kühmnokkluigele, hahale ja kirjuhahale - võib süvasadam olla hukutav.

Vanakesed, ärge segage!

«See on aken Euroopasse,» seletab mustas ülikonnas noormees Adam Tamjärv. Ta esindab Saaremaa noori rohelisi. Tamjärv tutvustab Kuressaare gümnaasiumis läbi viidud küsitluse tulemusi. 164 küsitletust 160 pooldas Tammele sadama rajamist.

Noor roheline soovib vanakesi mitte südamesse võtta. Tamjärv ei saa aru, miks peaksid vanakesed üldse otsustama, mis kasulik on. «Sadam tuleb rajada just noorte pärast,» lõpetab ta oma jutu.

«Veere on amortiseerunud, viimasel talvel polnud ta enam turvaline,» tõdeb traalimeeste esindaja Mihkel Undrest. «Kalamehed ootavad suure kannatusega uut sadamat. Paremat kohta pole! Punased püüdsid 40 aastat segada Saaremaa arengut. Ärgem laskem täna teha seda rohelistel!»

Ka Leisi vallavanem Mart Mäeker kinnitab, et Tamme on parim sadama tarvis. «Küsimus on avatuses välismaailmale. Noored jooksevad minema. Kõik Saaremaa omavalitsused loodavad, et suudetakse leida konsensus. See on Saaremaa jätkusuutlikkusele äärmiselt vajalik,» leiab ta.

Rohelisi esindav Liis Keerberg räägib Saaremaa tööhõivest, mis tema meelest on läbi mõtlemata.

Eestimaa Looduse Fondi (ELF) nõukogu esimees Marek Strandbergil pole kerge. «Konflikt pole selles, nagu rohelised

ei tahaks sadamat,» selgitab ta. «Konflikt on lihtsam - Tallinna Sadam tahab sadamat võimalikult kiiresti ja odavalt saada.»

Strandberg kirjeldab, et ruskareegli järgi kulub mo delleerimiseks vaid kolmandik rahast, kaks kolmandikku läheb seevastu mõõtmiseks. Ta pole rahul, et sadama rajamisel on lähtutud vaid modelleerimisest. Saarlaste jaoks näikse ta olevat järjekordne võõras, kes püüab nende lootust helgele tulevikule väärata.

ELFi juht kordab, et ei tema ega fond pole sadama kui sellise vastu. Strandberg tunneb erinevaid globaalseid ja regionaalseid stsenaariume. Neist ühe järgi kujuneb Stockholmist Läänemere põhjaosa peamine tõmbekeskus. Kui aga rootslaste pealinn kujuneb ühtaegu ka terve regiooni pealinnaks, muutub Saaremaa selle lähimaks tagamaaks.

Kogupauk akadeemikult

Akadeemik Anto Raukas on juhtinud nii Toolse fosforiidimaardla kui ka Muuga ja Kunda sadama rajamise ekspertkomisjone. Saaremaa süvasadama juures on ta üks ekspertidest.

Raukas tuletab rahvale meelde, et nii Toolse, Muuga kui Kunda puhul oli ta vastu. «Kõik sõltub sellest, kas me tahame mingit asja või ei taha,» leiab Raukas. «Kui ei taha, leiab alati palju võimalusi asja peatamiseks. Eeskätt peavad saarlased otsustama, mida nad tahavad.»

Raukas teeb ettepaneku, et esialgu hääletaksid vaid saarlased, teises voorus aga mandri rahvas. Hääletatakse siiski koos. 56 hääletajat on sadama rajamise poolt, vastu on viis. Needki kõik mandrimehed.

Nüüd peab keskkonnaministeerium otsustama, kas süvasadam tuleb või mitte. Roheliste arvates on endise kantsleri juhtimisel valminud ekspertiisiakt puudulik. Nad on saatnud ministeeriumi märkusi ja ettepanekuid 13 leheküljele.

Eesti Päevaleht

Teisipäev, 27. mai 2003

Pood ärgitab kilekotist loobuma

Piret Peensoo

Rohelised manitsevad kilekoti- tümpaniat taltsutama ja sama kotti korduvkasutama

Kaheksa Tallinna suurpoe kassas ootab ostjat sõbralik soovitus vältida liigseid pakendeid ja hoida seeläbi loodust, paljud kaupluseketid jätsid kampaaniaga liitumata mugavusest.

“Ole loodussõbralik! Väldi liigset pakendamist. Kasuta kilekotte korduvalt,” soovitab Prisma peremarketis kassa kõrval rippuv plakat. Ka poemüüjad ei kortsuta kulmu, kui vortiletis kilekotist loobuda.

Prisma haaras idest kinni

Lisaks neljale Prismale on pakendite vältimise kampaaniaga liitunud kolm Comarketit (Nõmme keskuses, Kadrioru keskuses ja Telliskivi tänaval) ning Tallinna Kaubamaja.

Eesti Rohelise Liikumise säästva tarbimise töörühma koordinaator Allan Kokkota peab kilekottide ja kõikvõimalike muude pakendite ohjeldamatu kasutamise põhjuseks müüja ja ostja mugavust. “Mingi väike osa hakkab selle plakati peale kindlasti mõtlema, aga suurema hulga inimeste mõjutamiseks oleks vaja kommertslikku reklaami,” leidis koordinaator.

Kokkota hinnangul pole igal poeskäigul uut kilekotti ostev ja igat kohupiima eraldi kilekotti pakkiv inimene lihtsalt möelnud, et kilekotte tehakse naftast või maagaasist, mis on taastumatu ressurss.

Prisma kett liitus kaubandusdirektor Arttu Laine sõnul kampaaniaga, sest peab algatust kiiduväärseks. “Meie kauplused on juba kontseptsioonilt ökoloogilised ja turvalised. Soomes näiteks on meie poodides vastupidavast kangast püsikliendikotid, mis võib-olla tulevad ka Eestisse,” märkis Laine.

Laine sõnul ei tähenda kampaaniaga liitumine poele kuigi suurt kulutust. “Kui me ainult raha vaataks, siis võiksime küsida tarnijatelt reklaamid,” leidis ta.

Kas Tallinnas on üldse kusa- gilt võimalik söögikraami ilma ülemääraste pakenditeta soe- tada?

“Suuremaid koguseid saab intemeti teel tellida Ökosahvrist. Nõmmel on Jaama tänaval “austan loodust” pood. Palju lahtisi asju saab turgudelt. Suurtes poodides võib vähemalt pirukad ja kuivmaiustused panna oma kotti,” juhendas Kokkota.

Kokkota kogemuse põhjal piisab väikesest meenutusest, et müüjad pakiksid juustutüki ostja kilekotti.

Osa poode ei viitsinud süvenda

Maist maini vältava kampaania eesmärk on lisaks pakenditeema tähtsustamisele teha loo-

dussõbralikud tooted ökomärgi abil paremini märgatavaks ja lihtsamini leitavaks ning seega säästev tarbimine mugavamaks.

Kampaanias osalevatel poodidel paluti hinnata, kas esiletõstmine suurendab ökotoodete läbimüüki. Eri põhjustel jäid paljud kaubaketid loodussõbralikust üritusest kõrvale.

“Selverite ketiga läks tükk aega ja kasu ei olnud sellest midagi. Rimis arvati, et liiga palju märke teeb asja hullemaks. Stockmannil on kõige rohkem ökokaupad, aga neil on sildid riiulitel juba praegu väga tiheidalt ja nad ei kasuta ka ettepunguvaid reklaamsildikesi – see ei sobinud kaupluse kontseptsiooniga. ETK ei leidnud sellel kevadel aega asja arutada,” loetles Kokkota.

Kõige kehvemini võeti koor- dinaatori hinnangul kam- paaniapakumise vastu Kes- ko ketis.

“Nagu musta auku oleks räskinud. Kahju, sest Keskol on hästi suur turuosa,” nentis ta.

Kampaania tarvis andis regionaalne keskkonnakeskus 78 000 krooni. Praegu taotlevad rohelised Euroopa Liidu Life-Environmental Fondist neljaks aastaks 15 miljonit krooni, et viia läbi ökoloogiline maksureform, tõsta riigihangete keskkonnasõbralikust, avada internetis roheline ostujuht, reklaamida keskkonnasõbralikke tooteid ja moodustada koolides õpilastest nn öko-meeskonnad.

Eesti Päevaleht

Teisipäev, 1. juuli 2003

Roheliste väitel on kolm- veerand erametsadest raiu- tud puidust ebaseaduslik

Küll-Riin Tigasson

Eesti Roheline Liikumine tutvustas esmaspäeval keskkon-

naministeeriumi ametnikele uut varimetsanduse uuringut, mille kohaselt on ligi 70 protsenti Eesti erametsades raiutavast puidust varutud ühel või teisel viisil ebaseaduslikult.

Varimetsandust erinevalt defineeriva keskkonnaministeeriumi väitel on roheliste poolt pakutud arv ülepaisutatud.

Eesti keskkonnaministeerium käsitleb ebaseaduslikult varutud puiduna vaid seda, mis on kas-

varastatud või raiutud ilma loata. Ministeeriumi metsaosakonna juhataja Olav Etvergi sõnul moodustab ebaseaduslik raie seega alla kümne protsendi Eesti aastasest raiemahust.

“Meie hinnangul on 5-7 protsenti Eesti raiemahust ebaseaduslik,” ütles Etverk. “Ei saa öelda, et ebaseadusliku puidu kogus oleks läinud suuremaks.”

Esmaspäeval uut varimetsanduse uuringut esitlenud Roheli-

ne Liikumine nimetab aga ebaseaduslikult raiutud puiduks ka seda, mille varumise puhul on rikutud näiteks maksuseadusi.

“Vähemalt 60-70 protsenti Eesti erametsades varutud puidust on ebaseaduslikult raiutud,” ütles Rohelise Liikumise metsatoimkonna juht Rein Ahas.

“Seal on rikutud kas omandiõigust, metsa- või looduskaitseeadusi, eriti suur osa tuleb maksuseaduste rikkumisest. Tänapäeva Eestis on paljud metsamajandajad seotud kuritegelike skeemidega. Ja rahvusvahelises mõistes ei ole vahet, kas puit on raiutud looduskaitsealalt või on rikutud maksuseadusi. See kõik on ebaseaduslik varimetsanduse produkt.”

Ahase sõnul ületavad Eesti aastased raiemahud tunduvalt metsa juurdekasvu.

“Eestis raiutakse hetkel üle 12 mln tihumeetri aastas, see ületab metsa loodusliku juurdekasvu,” märkis Ahas. “Iga aastaga kahaneb metsade bioloogiline mitmekesisus. Umbes kümne aasta

jooksul võime selliste raie mahude juures oma metsad täielikult laastada. Meile jäävad alles ainult noorendikud ja võsad.”

Keskkonnaministeeriumi metsaosakonna juhataja Olav Etvergi sõnul ei ole aga Eestis probleemiks mitte suur raie-maht, vaid hoopis see, et maharaiutavate puude asemele ei istutata uusi.

“Meil ei ole täna probleem üldine raiemaht, vaid see, et me raiume mõnd puuliiki liiga palju,” ütles Etverk. “Raiutakse okaspuid, ei raiuta leppa ja haaba. Kui raiutakse ära männik, siis mändi tagasi ei istutata. Nii hakkab meie puistute koosseisuline struktuur kõvasti kalduma lehtpuude poole. Kui mina metsaomanikuna raiun maha kuusiku, siis peaksin sinna istutama peale okaspuu, mitte laskma seal lepal peale kasvada. Me peaksime mõtlema metsa väärtusele tulevikus.”

2001. aastal viis keskkonnaministeerium läbi 1995. ja 1996. aasta raielankide ülevaatuse, kust selgus, et kui enne raiet oli

okaspuu enamusega puistuid 62 protsenti, siis peale raiet vaid 9 protsenti. Ülevaatusest selgus, et raielankidele olid peale kasvanud põhiliselt lehtpuud: enne raiet oli lehtpuu enamusega puistute osakaal vaid 22 protsenti, pärast raiet aga juba 47 protsenti.

Etvergi sõnul kavatab keskkonnaministeerium tuleva aasta riigieelarvest küsida senisest suuremaid summasid, et maksta erametsaomanikele toetusi metsa uuendamiseks. Etvergi hinnangul vajavad muutmist ka maksuseadused, et motiveerida erametsaomanikke senisest enam uut metsa istutama.

Lisaks sellele kaalub uut metsaseadust kirjutav keskkonnaministeerium võimalust hakata puidu kokkuostjaid litsentseerima. “Puidu kokkuostjate litsentseerimine annab umbes sama efekti nagu metallikokkuostjate litsentseerimine,” ütles Etverk, “siis antakse puidu kokkuostmise õigus mitte väga paljudele ja ainult väga kontrollitult.”

**Eesti
Roheline
Liikumine**
Estonian Green Movement-FoE

ERL Tartu

Pk. 318

Tartu 50002

Külastus: Tiigi 8-24

Tel: (07) 422 532

Fax: (07) 422 084

E-post: info@roheline.ee

URL: www.roheline.ee

ERL Tallinn

Pk. 1521

Tallinn 10402

Külastus: Tööstuse 3

Tel/faks: (0) 6 413 402

E-post: roheline@online.ee

URL: www.roheline.ee